

Postanowienie z dnia 22 sierpnia 2000 r., IV CKN 1181/00

Kasacja zawierająca uzasadnienie, które nie ma związku z podniesionymi podstawami kasacyjnymi i przytoczonymi w ich ramach zarzutami ani nie obejmuje jakiejkolwiek argumentacji jurydycznej, podlega odrzuceniu.

Przewodniczący: Sędzia SN Jacek Gudowski (sprawozdawca)

Sędziowie SN: Bronisław Czech, Tadeusz Żyznowski

Sąd Najwyższy po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2000 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy z wniosku Edwarda W. z udziałem Marioli M.-P. i Marka S. o pozbawienie władzy rodzicielskiej, na skutek kasacji uczestnika Marka S. od postanowienia Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 23 listopada 1999 r., postanowił odrzucić kasację.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 23 listopada 1999 r. Sąd Okręgowy w Toruniu oddalił zażalenie uczestnika Marka S. na postanowienie tego Sądu z dnia 27 sierpnia 1999 r. odrzucające apelację od postanowienia z dnia 31 marca 1999 r. w przedmiocie pozbawienia uczestnika i Marioli M.-P. władzy rodzicielskiej nad małoletnią córką Natalią S. Przyczyną odrzucenia apelacji było niedołączenie przez uczestnika jej dwóch odpisów.

Od postanowienia Sądu drugiej instancji uczestnik wniósł kasację, stwierdzając, że jej podstawę "stanowi art. 393¹ pkt 2, a konkretnie przepisy art. 5 i 379 pkt 5 k.p.c."

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 393³ k.p.c. w brzmieniu sprzed 1 lipca 2000 r. kasacja – oprócz wymagań stawianych pismom procesowym (art. 126 i nast. k.p.c.) – powinna także spełniać wysokie wymagania stawiane jej jako środkowi odwoławczemu, kierowanemu do Sądu Najwyższego, naczelnego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej; spełnienie tych wymagań sprawia, że środek

odwoławczy wnoszony przez stronę przybiera cechy kasacji. Wymagania, o jakich mowa, to oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, złożenie wniosku o jego uchylenie lub zmianę w całości lub w części, przytoczenie podstaw kasacyjnych oraz ich uzasadnienie.

Prima facie, kasacja złożona przez uczestnika, sporządzona i podpisana przez jego pełnomocnika, spełnia wszystkie powyższe wymagania, także w zakresie przytoczenia uzasadnienia podniesionej podstawy kasacyjnej, w ramach której zarzucono obrazę art. 5 i 379 pkt 5 k.p.c. W kasacji znalazła się bowiem wyodrębniona typograficznie część zatytułowana „uzasadnienie”, w której skarżący przedstawił swoje poglądy na temat sprawy, starając się zarazem przekonać do nich Sąd Najwyższy. Rzecz jednak w tym, że uzasadnienie odbiega od zarzutów wypełniających podniesioną w kasacji podstawę, stanowiąc zbiór luźnych refleksji na różne tematy, dalekich od argumentacji jurystycznej, często nawiązujących polemicznie do ustaleń stanu faktycznego oraz wyrażających przewidywania co do skutków, jakie mogłoby wyrzucić zaskarżone postanowienie w życiu prywatnym skarżącego, gdyby nie zostało uchylone. Autor kasacji, oceniając rozpoznawaną sprawę jako „oryginalną i dość ciekawą” albo jako „ważną i poważną”, odwołując się do paremii łacińskich, a także opisując we fragmentach przebieg dotychczasowego postępowania, nie sformułował w uzasadnieniu żadnego argumentu prawnego, który mógłby służyć wykazaniu naruszenia przez Sąd drugiej instancji przepisów postępowania, przytoczonych na wstępie kasacji, nie mówiąc już o wpływie, jaki to domniemane naruszenie mogłoby mieć na wynik sprawy.

Należy podkreślić, że choć przepisy kodeksu postępowania cywilnego nie określają nawet minimum warunków formalnych, jakim powinno odpowiadać uzasadnienie kasacji, to jednak jest oczywiste, iż jako wypowiedź mająca na celu wykazanie trafności (słuszności) zarzutów postawionych w ramach podniesionej podstawy kasacyjnej, uzasadnienie musi przede wszystkim zawierać argumenty zmierzające do „usprawiedliwienia” (*verbum legis*: art. 393¹² k.p.c.) tej podstawy. Nie może także podlegać dyskusji, że – ze względu na charakter kasacji, środka odwoławczego spełniającego funkcję kontrolną legalności orzeczeń sądów drugiej instancji, kończących postępowanie w sprawie – uzasadnienie kasacji powinno skupiać się na argumentach ściśle jurystycznych, dalekich od roztrząsania stanu faktycznego oraz przeprowadzonych dowodów, a także od rozważań i ocen, nie mających związku z postawionymi zarzutami.

Z tych przyczyn zawartej w kasacji wypowiedzi, określonej jako „uzasadnienie”, nie można – na skutek braku argumentacji jurydycznej oraz braku związku z istotą podniesionej podstawy kasacyjnej i przytoczonych w jej ramach zarzutów – uznać za uzasadnienie w rozumieniu art. 393³ k.p.c. W takiej sytuacji nie może być zatem mowy „bezzasadności uzasadnienia”, a więc o braku „usprawiedliwionych” podstaw, lecz chodzi o brak konstrukcyjny kasacji, odbierający jej cechy tego środka odwoławczego, w związku z czym podlega ona odrzuceniu bez wzywania do uzupełnienia (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 1996 r., II UKN 12/96, OSNAPUS 1997, nr 10, poz.173, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1997 r., II CKN 404/97, OSNC 1998, nr 4, poz. 59 oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 1938 r., C .III. 319/37, Zb.Urz. 1938, poz. 303).

Należy w końcu podkreślić, że w sytuacji gdy kasacja podlega odrzuceniu, Sąd Najwyższy jest zwolniony do rozważania z urzędu nieważności postępowania jako ewentualnej przesłanki uchylenia zaskarżonego orzeczenia (skarżący, obok art. 5 k.p.c., wskazał na art. 379 pkt 5 k.p.c.), gdyż przepis art. 393¹¹ k.p.c. ma zastosowanie tylko w wypadku przystąpienia do rozpoznawania kasacji, co zależy od skutecznego jej wniesienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1997 r., III CKN 13/97, OSNC 1997, nr 8, poz. 114).

W konsekwencji Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 393⁸ § 1 w brzmieniu sprzed dnia 1 lipca 2000 r. w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego ... (Dz.U. Nr 48, poz. 554), jak w sentencji.